

Länsstyrelsen
Västra Götaland
Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1 (20)

Datum
2022-11-11

Ärendebeteckning
551-10260-2022

Anläggningsnummer
1461-1171

Hilmerdal AB
pohilmer@gmail.com

Tillstånd till djurhållning på fastigheten Erikstads-Berg 1:21 i Melleruds kommun

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 1.10-i (B)

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen ger Hilmerdal AB (559168-3908) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad smågrisproduktion på fastigheten Erikstads-Berg 1:21 i Melleruds kommun. Verksamheten får bedrivas inom det verksamhetsområde som framgår av bilagan till detta beslut. Det planerade stallet ska lokaliseras enligt huvudalternativet i ansökan.

Tillståndet gäller smågrisproduktion med högst 1 230 platser för suggor och 480 platser för obetäckta gyltor.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor för tillståndet

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av flugor, lukt eller annan påverkan undviks. Om olägenhet av betydelse ändå uppkommer från verksamheten ska verksamhetsutövaren vidta effektiva skyddsåtgärder så att olägenheten upphör.

Lagring av organiska gödselmedel samt avlopp från foderkök

3. Avloppsvatten från foderkök, tvättvatten från rengöring av stallar och maskiner samt förorenat dagvatten från utlastningsytor och andra hårdgjorda ytor vid anläggningen ska ledas till flytgödselbehållare alternativt samlas upp i annan tät behållare för

omhändertagande. Det ska finnas kapacitet att lagra vattnet i minst tio månader.

4. Vid nyanläggning av lagringsutrymmen för organiska gödselmedel och tvättvatten ska dräneringsledningar läggas runt och under dessa lager och sammanföras till en provtagningsbrunn före avledning till recipient. Inget annat vatten får avledas till provtagningsbrunnen.
5. Lagringsutrymmen för organiska gödselmedel ska vara försedda med tättslutande tak eller flytande plastduk. För befintliga lagringsutrymmen kan annan täckningsmetod med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt godkännas av tillsynsmyndigheten. Om nya lagringsutrymmen för rötrest byggs, ska dessa förses med tättslutande tak eller flytande plastduk.

Avyttring av organiska gödselmedel

6. Skriftliga avtal om avyttring av organiska gödselmedel ska finnas som motsvarar verksamhetens hela behov av spridningsareal. Om avtal saknas för hela behovet, ska djurhållningens omfattning anpassas till gällande avtal.

Transporter

7. Vägtransport av rötrest eller stallgödsel från verksamheten, ska ske med täckta fordon och så långt möjligt företas vardagar kl. 07.00–22.00.

Buller

8. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfri måndag–fredag	kl. 06.00–18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00–07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Begränsningsvärdena enligt första stycket ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) utomhus vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

Kemiska produkter och avfall

9. Kemiska produkter (inklusive bränsle) och farligt avfall ska förvaras och i övrigt hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Absorptionsmedel ska finnas lätt tillgängligt.

Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

Döda djur

10. Döda djur, kadaver, ska förvaras på ett betryggande sätt ur smittspridnings- och luktsynpunkt innan förbränning eller i väntan på borttransport.

Kontroll av verksamheten

11. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Av kontrollprogrammet ska minst framgå mät-/beräkningsmetod, mät-/beräkningsfrekvens och utvärderingsmetod för

- kontroll av påverkan på vattenrecipienter,
- stallbalans med avseende på fosfor och kväve,
- analys av organiska gödselmedel med avseende på torrsubstanshalt, totalkväve, ammoniumkväve och fosfor.

Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk.

Energihushållning

12. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt arbeta med energieffektivisering av verksamheten med fokus på minskad energiförbrukning och minskad användning av fossila bränslen. Som stöd för detta arbete ska en åtgärdsplan finnas och följas. Planen ska lämnas in och fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten senast ett år efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Planen ska uppdateras minst vart femte år om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

Nedläggning av verksamheten

13. Innan hela verksamheten läggs ner ska verksamhetsutövaren i god tid ge in en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Om bara en del av verksamheten ska läggas ner räcker det med att verksamhetsutövaren i god tid anmäler det till tillsynsmyndigheten. Efter en anmälan får tillsynsmyndigheten besluta att en avvecklingsplan ska ges in, om det finns behov av det.

När tillståndet får tas i anspråk

Tillståndet får tas i anspråk när beslutet har fått laga kraft.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

När verksamheten ska ha satts igång (igångsättningstid)

Den utökade verksamheten enligt tillståndet ska ha satts i gång senast tre år efter att detta beslut har fått laga kraft. Annars förfaller tillståndet.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen TTELA Trollhättans Tidning, Elfsborgs Läns Allehanda.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet eller motsvarande i Melleruds kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Hilmerdal AB (sökanden) ansöker om tillstånd för smågrisproduktion. Ansökan föranleds av att verksamheten ska upphöra som satellitgård i en suggpool och i stället övergå till att ha kvar suggorna på gården. Samtidigt vill man utöka verksamheten.

Sökandens samråd med myndigheter och enskilda

Enligt 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär att en specifik miljöbedömning ska göras.

Som ett första steg i den specifika miljöbedömningen har sökanden samrått med myndigheter, de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten, och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Samrådet har handlat om verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning (avgränsningssamråd).

Hur ansökan har handlagts hos Miljöprövningsdelegationen

Ansökan kom in till Miljöprövningsdelegationen den 11 mars 2022. Efter kompletteringar har ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen kungjorts på Länsstyrelsens webbplats och i ortstidningen TTELA Trollhättans Tidning, Elfsborgs Läns Allehanda samt remitterats till Länsstyrelsen och Dalslands miljö- och energinämnd (tillsynsmyndighet).

Yttranden har kommit in från båda remissinstanserna. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena, men avstått från att yttra sig.

Vad ansökan avser

Sökanden ansöker om tillstånd att på fastigheten Erikstads-Berg 1:21 i Melleruds kommun bedriva utökad djurhållning omfattande högst 1 230 platser för suggor och 480 platser för obetäckta gyltor.

Hur verksamheten klassificeras

Utifrån det som anges i ansökan klassificeras verksamheten enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) med verksamhetskod

1.10-i (B) Anläggning för djurhållning med mer än 750 platser för suggor

Verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250).

Sökandens beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

Nuvarande verksamhet omfattar smågrisproduktion med 750 suggplatser (250 djurenheter) på gården Lerhult. Årsproduktionen omfattar cirka 28 000 smågrisar per år med plats för 95 grisningar varannan vecka samt tillhörande tillväxtavdelningar. Suggorna tas emot från en annan gård, det så kallade suggnavet som ligger 4 km öster om Lerhult, sju veckor före grisning. Djuren tas då in i särskilda avdelningar för dräktiga djur. Efter avklarad grisning och efterföljande avvänjning körs suggorna tillbaka till suggnavet för ny betäckning och

vaccinering. Efter tio veckor transporteras suggorna tillbaka till Lerhult igen.

Ansökt verksamhet

Sökanden avser nu att bygga egna betäckningsavdelningar på Lerhult för att suggorna inte längre ska behöva transporteras till och från suggnaget på lastbil, utan i stället bara kan försas över till nästa avdelning inom gården. Det blir på det sättet en sluten djurbesättning och för ändamålet ska ett nytt suggstall byggas med ytterligare 480 suggplatser plus 480 platser för rekryteringsdjur, det vill säga totalt 1 710 (750+480+480) djurplatser i den ansökta verksamheten.

Sökanden samarbetar med intilliggande Gajan Biogas AB som rötar all gårdens gödsel och återför rötresten till verksamheten. Den utvunna rågasen levereras till Brålanda Biogas AB för uppgradering. Båda dessa externa bolag ligger i anslutning till sökandens anläggning.

All gödsel hanteras som flytgödsel. All halm som används kommer att följa med flytgödseln genom att djuren antingen trampar ner eller äter upp halmen. Verksamheten säljer i dag löpande under vintern 4 000 m³ gödsel/rötrest till externa kunder, vilka har egen lagringskapacitet. Övrig gödsel/rötrest säljs under säsong till externa kunder. Sökanden förfogar inte över någon mark (spridningsareal) utan säljer all gödsel/rötrest och köper in halm och spannmål. Jordbruksverkets beräkningsverktyg för gödselmängdsberäkning har visat sig inte vara tillämpligt, då det inte stämmer med faktiska siffror från verksamheten. Beräkningen av gödselmängden har därför gjorts utifrån faktiska försäljningsuppgifter.

Befintlig gödselproduktionen beräknas uppgå till 10 500 m³ per år, vilket baseras på den mängd rötrest som pumpas tillbaka från röttningsanläggningen. Vid utökad produktion beräknas mängden öka till 12 742 m³. Minsta nödvändiga lagringskapacitet beräknas till 10 618 m³, som motsvarar tio månaders produktion. Den befintliga lagringskapaciteten på gården är 8 150 m³. Därutöver finns dels avtal med Vena Säby Lantbruk om 2 500 m³ utrymme, dels avtal med Anderssons på fastigheten Mellerud Snutsbol 1:5 om upp till 8 000 m³ utrymme.

Beräknat behov av spridningsareal för rötresten efter utökning uppgår till 426 hektar, vilket baseras på egen beräkning av 9 378 kg utsöndrad fosfor i gödseln fördelad på 12 742 m³ rötrest. Det ger 0,7 kg fosfor per kubikmeter rötrest. Avtalen för lagring enligt ovan medför också avsättning för spridning av högst 10 500 m³ rötrest på åkermark.

Användningen av råvaror, andra insatsvaror och ämnen

Verksamheten har kommunalt vatten via Grinstad Vatten. Vattenförbrukningen kommer att öka från cirka 12 500 m³ per år i nuvarande produktion till cirka 14 000 m³ (+12 %) i utökad produktion. Vattenförbrukningen fördelas på tvätt- och dricksvatten (68 %) respektive foderproduktion (32 %) i båda fallen.

Basen i foderproduktionen är inköpt spannmål. Utöver det blandas rapsmjöl, premixer, drank och fisksoppa. Spannmål mals ner i blandningskar och de övriga ingredienserna tillsätts tillsammans med vatten för att nå lämplig torrsustanshalt.

Energianvändning

Energiförbrukningen av el kommer att öka från 900 MWh per år i nuvarande produktion till cirka 925 MWh i utökad produktion (+3 %), som en följd av ökad fodertillverkning och ökat belysningsbehov. El utgör cirka 98 % av energiförsörjningen. Grisnings- och tillväxtavdelningar värms i dag upp av två värmepumpar. Värmepumparna förbrukar cirka hälften av elen. Pumparnas effekt är på max 44 kW vardera. Den planerade byggnaden kommer däremot att vara naturligt ventilerad, vilket inte ökar energianvändningen. Sökanden undersöker möjligheten att installera någon typ av förbränningsanläggning för flis/ved/halm/biokol samt kadaver.

Lastmaskinen är dieseldriven, men mängden uppgår till endast cirka 0,1 m³ per år.

Utsläppskällor

Produktionen orsakar utsläpp till luften i form av lukt och ammoniakavgång. Lukten kommer att öka något. Ammoniakavgången (NH₃-avgången) kommer att öka från totalt 6 610 till 10 145 kg NH₃ per år från stall och lager. Efter utökning kommer ammoniakavgången ändå att minska från 26,4 till 22,2 kg NH₃ per djurenhet och år.

Stallgödsel/rötrest, tvätt- och spolvatten leds till gödselbehållarna. Samtliga gödselbehållare är utformade så att det inte finns risk för förorening av yt- och grundvatten. Rent vatten från tak och omgivande mark hindras från att ledas till gödselbehållarna. Täckning av gödsel sker med halm, boss eller foderrester. Halmen rivs och blandas in med omrörare. Efter tömning behöver oftast ny halm tillföras och eventuellt efter stark bläst. Dagvatten leds till Krokån via kulvert. Efter utbyggnad kommer vattnet från cirka 0,25 hektar takyta att snabbare ledas ut i ån via dränering, jämfört med då regnvattnet tidigare rann genom markprofilen ut i dräneringen.

Hantering av avfall från verksamheten

Kartong och papper lagras i ladan. Plastdunkar, lysrör, tomma medicinflaskor, märkfärgningsprayburkar, batterier samt kadaver lagras på för ändamålet anvisade platser på anläggningen. Anmälan om transport av farligt avfall finns.

Övervakning och kontroll av verksamheten

Sökanden gör varje år miljöhusesyn och grisproduktionen är ansluten till IP Grundcertifiering Gris. För att kontrollera att utrustning med mera för drift och kontroll hålls i skick har sökanden rutiner för foderberedning, utfodring, svämtäcke, fläktar, dieseltank (finns ej), brandsyn och elbesiktning.

Statusrapporten

Sökanden har genomfört steg 1–3 enligt Naturvårdsverkets vägledning om statusrapport. Verksamheten bedöms inte orsaka någon förorening av mark och grundvatten, varken på kort eller lång sikt.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll

Lokaliseringsalternativ

Det planerade stallet kommer att ha yttermått 27×80 meter. Två alternativa lokaliseringar är angivna i anslutning till gårdscentrum. Huvudalternativet ligger omedelbart väster om gårdscentrum och stallets längdaxel är orienterad i nord-sydlig riktning. Den alternativa lokaliseringen är omedelbart norr om gårdscentrum och stallets längdaxel är i stället orienterat i väst-östlig riktning.

Fördelar med huvudalternativet är:

- Avvanda suggor kan gå direkt till betäckningsavdelning. De dräktiga suggorna kan på samma sätt gå tillbaka utan transport på väg, in i grisningsavdelningen. Följden blir minskade biltransporter och förbättrad djurhälsa genom väsentligt lägre smittrisk.
- Foder kan pumpas direkt från befintligt foderkök till nybyggnation utan understationer. Detta skapar bättre foder, mindre lysintapp, bättre hygienisk kvalitet och lägre kostnad.
- Personalen har kortare väg att gå från serviceutrymme. Det förbättrar arbetsmiljön och djurtillsynen.
- Endast en annan fastighet kommer finnas inom 500-metersradien, förutom biogas- respektive uppgraderingsanläggningen.

Nackdel med huvudalternativet:

- Byggnaderna kommer nära varandra.

Fördel med den alternativa lokaliseringen:

- Fribelägenheten ökar något.

Nackdelar med den alternativa lokaliseringen:

- Suggorna måste transporteras på lastbil dit och därifrån vilket ökar smittriskerna mycket. Det innebär även sämre djurhälsa genom på- och avlastning samt sämre arbetsmiljö.
- Avståndet från foderköket blir avsevärt längre vilket medför att foder inte kan pumpas direkt utan måste lastas om i en satellittank. Det i sin tur medför mer lysintapp och större risk för försämrade foderhygien.
- Arbetsmiljön försämras genom att avståndet till nybyggnationen ökar med risk för sämre tillsyn.
- Avståndet till fastigheten Lerhult 2:3 minskar till 245 meter. Avståndet till biogasanläggningen och uppgraderingsanläggningen minskar till 50 meter.
- Även fastigheten Kuserud 1:9 hamnar inom 500-metersradien (475 meter).

Mot bakgrund av ovanstående gör sökanden den samlade bedömningen att huvudalternativet är det mest fördelaktiga.

Nollalternativet

Om sökanden inte beviljas tillstånd kommer grisproduktionen att läggas ner eftersom den hyrda anläggningen är uttjänt och måste ersättas. Det medför att sökanden troligtvis går i konkurs.

Områdesskydd

Krokån omfattas av strandskydd samt biotopvärden i form av å eller bäckmiljö. Avståndet från strandskyddskanten till det planerade stallet enligt huvudalternativet är som närmast cirka 250 meter. Motsvarande avstånd till den alternativa lokaliseringen är cirka 100 meter. I övrigt finns inga skyddsvärda objekt registrerade i anslutning till anläggningen. Det närmaste Natura 2000-området, art- och habitatdirektivet, är norra Vänersnäs skärgård som ligger cirka 19 km sydost om anläggningen. Närmaste Natura 2000-område, fågeldirektivet, är Yttre Bodane-Kräklingarna som är beläget cirka 24 km nord-nordost om anläggningen. Båda områdena beskrivs som skärgårdsmiljöer.

Miljökonsekvenser

Antalet transporter kommer i utökad produktion att vara i stort sett oförändrat jämfört med nuvarande produktion. För att begränsa antalet transporter planeras alla transporter noggrant för att kunna minimera antalet transporttillfällen.

Buller kommer att öka något i den utökade produktionen, från ökad foderproduktion. Anläggningen ligger dock enskilt och inom 500 meter finns endast en fastighet utöver Gajan Biogas samt uppgraderingsanläggningen för biogas. För att begränsa buller kommer foderanläggningen att byggas om med nya kvarnar enligt bästa tillgängliga teknik.

Lukt kommer att öka något i den utökade produktionen. Som beskrivs ovan ligger dock anläggningen enskilt. I förhärskande vindriktning (sydvästlig till västlig) finns trädridaer och skog. Frihelägenhet är därmed mycket god och risken för besvärande luktproblem bedöms därmed som minimal.

Ammoniakavgången per djurenhet minskar i den utökade produktionen. För att begränsa lukt vidtas flera åtgärder, bland annat energiutvinning i form av kollektorslangar i gödselgångarna vilket medför att temperaturen i gödseln sänks och ger lägre ammoniakavgång och lukt. För att minska risken för ammoniakförluster lagras gödseln under täckning. Dessutom arbetas kontinuerligt för att optimera utfodringen.

Det finns inga översvämningsskartor från MSB kring Krokån. Det finns ingen risk för översvämning vid byggnaderna eftersom de ligger flera meter ovanför Krokåns normala vattenstånd.

Enligt Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund går det vid en första insats åt 13 m³ släckvatten plus 13 m³ efter det att andra bilen anlänt. Huvuddelen av släckvattnet spolas på inne i byggnaden och leds till utgödslingssystemet. Vattnet pumpas därifrån till gödselbrunnarna. Användning av skum är inte aktuellt då det inte finns gasflaskor eller liknande i verksamheten.

Påverkan på vattenförhållandena

För att minimera olägenheter samt växtnäringssläckage till vattendrag i samband med lagring av gödsel vidtar sökanden flera åtgärder som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningens avsnitt 4.5.2. Med dessa åtgärder bedöms inte den planerade verksamheten påverka miljö kvalitetsnormen för vatten negativt. Tvätt- och spolvatten leds till gödselbehållarna. Eventuellt spill från foderhanteringen samlas upp och spolas till gödselkylverten. Dagvatten leds till Krokån via kylvert. Sökanden bedömer inte att Krokån kommer att påverkas negativt av utbyggnaden. Verksamheten har kommunalt vatten via Grinstad Vatten. Den planerade verksamheten har kommunicerats med Grinstad Vatten som inte bedömer att det kommer att ha någon negativ miljöpåverkan avseende vattentillgången.

Sammantaget bedöms den planerade verksamheten inte förorsaka någon negativ miljöpåverkan.

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd ges för fortsatt och utökad smågrisproduktion. Den ansökta verksamheten kommer inte att försvåra möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vattendragen Krokån och Dälpan. Sökanden har gjort en tillräcklig genomgång över hur verksamheten förhåller sig till BAT-slutsatserna och hur begränsningsvärden kommer att efterlevas. Den motivering sökanden gett till varför en statusrapport inte behöver upprättas är tillräcklig.

Utsläpp av ammoniak till omgivande luft sker från verksamhetens stallar och från lagringsbehållare för flytgödsel. Sökandens beräkningar visar att deponeringen av ammoniak kommer att öka med 0,18 kg kväve per hektar och år under förutsättning att hälften av ammoniakavgången deponeras i terrängen inom en radie av 5 km från gården. Sökanden har sedan jämfört med den årliga tillförseln till omgivande åkermark på mellan 60 och 230 kg kväve per hektar och år i den växtodling som bedrivs inom jordbruket. Man bedömer att tillskottet därför är litet i sammanhanget och att det diffusa växtnäringsläckaget från gödslad mark inte påverkas av om det faller ner ytterligare 0,18 kg kväve per hektar och år och kommer därför inte att påverka miljökvalitetsnormerna negativt. Länsstyrelsen konstaterar att beräkningen i och för sig bygger på en förenklad modell som utgår från att ammoniak deponeras likformigt runt källan, vilket sannolikt inte är helt korrekt då deponeringen påverkas av bland annat vindförhållanden. Med en förhärskande vindriktning är det därför sannolikt att fördelningen inte sker likformigt runt källan. Samtidigt finns begränsat med beräkningsverktyg som med rimlig insats kan modellera ammoniakdeposition. Den nu gjorda beräkningen har ändå utgått från tillgänglig litteratur på området. Länsstyrelsen bedömer bland annat av underlaget att den ansökta verksamheten inte ska försvåra möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten. Utsläppen utgör därför inget hinder för att tillåta den sökta utökningen av sökandens verksamhet.

Länsstyrelsen anser att följande specifika villkor bör meddelas för verksamheten, utöver de sedvanliga villkor för branschen som Miljöprövningsdelegationen vanligen fastställer i tillstånd.

- Lagringsutrymmen för organiska gödselmedel ska vara försedda med tättslutande tak eller flytande plastduk. För befintliga lagringsutrymmen kan annan täckningsmetod med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt godkännas av tillsynsmyndigheten. I händelse av att nya lagringsutrymmen för rötrest byggs ska dessa förses med tättslutande tak eller flytande plastduk. Dräneringsledningarna som förläggs runt och under nya lagringsutrymmen ska

sammanföras till en provtagningsbrunn, före avledning till recipient. Inget annat vatten får avledas till provtagningsbrunnen.

- Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt arbeta med energieffektivisering av verksamheten med fokus på minskad energiförbrukning och användning av fossila bränslen. Som stöd för detta arbete ska en åtgärdsplan finnas och följas. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Planen ska uppdateras minst vart femte år om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat. – Miljöprövningsdelegationen bör överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende energihushållningsåtgärder i samband med energiplanen.
- Skriftliga avtal om avyttring av organiska gödselmedel ska finnas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal. Om hela (eller delar av) avtal/spridningsarealer faller bort, ska djurhållningen anpassas till den areal som kvarstår. Alternativt behöver nya arealer säkerställas genom skriftliga avtal eller överskott av stallgödsel avyttras.
- Vägtransport av rötrest eller stallgödsel från verksamheten, ska ske med täckta fordon och så långt möjligt företas vardagar kl. 07.00–22.00.
- Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfri måndag–fredag kl. 06.00–18.00 50 dB(A)

nattetid kl. 22.00–06.00 40 dB(A)

övrig tid 45 dB(A)

Begränsningsvärdena enligt första stycket ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) utomhus vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

Dalslands miljö- och energinämnd

Nämnden bedömer att kretsen närboende ska utökas med åtta fastigheter som ligger inom en radie av cirka 800 meter från planerad verksamhet och inom ett öppet jordbrukslandskap i förhållande till verksamheten. Det finns skäl att anta att dessa fastigheter kan påverkas av lukt från verksamheten, vilket kan medföra olägenhet. Nämnden har även tidigare framfört att kretsen närboende ska utökas enligt ovan.

De klagomål som framkommit till nämnden gällande verksamheten handlar om damm från framfartsvägen, vilket åtgärdats. Några andra

kända klagomål har inte inkommit. Vid senaste tillsynen, 2021, framkom brist på svämtäcke på en av de fyra gödselbrunnarna. Detta åtgärdades omedelbart.

I övrigt har nämnden inget att erinra mot ansökan. Nämnden förordar att alternativet kallat *Huvudalternativet* är den placering som den planerade byggnaden bör få.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?

Sökanden har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Miljöprövningsdelegationen finner att miljökonsekvensbeskrivningen har den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att miljöbedömningen ska kunna slutföras. Därmed kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Tillsynsmyndigheten har påtalat att kretsen närboende bör omfatta ytterligare åtta fastigheter inom cirka 800 meter från verksamheten. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det rör sig om fastigheter som ligger sydväst, väst respektive norr om verksamheten. Fastigheterna, med undantag av en, ligger i anslutning till väg 2137 i nordväst.

En tumregel inför samråd och tillståndsprövning är att kretsen särskilt berörda finns inom en 500 meters radie från verksamheten med möjlighet att anpassa den i det enskilda fallet. I denna prövning har kretsen utökats med en fastighet i norr, då den ligger på samma sida om väg 2137 som verksamheten, mindre än 600 meter från de båda lokaliseringalternativen samt 250 meter från verksamhetens utfartsväg till väg 2137. Miljöprövningsdelegationen anser att en lämplig avgränsning har gjorts av kretsen särskilt berörda, som enligt samrådsredogörelsen har informerats särskilt.

Dessutom bedömer Miljöprövningsdelegationen att samtliga närboende har kunnat ta del av information i samrådsfasen då sökanden enligt samrådsredogörelsen bland annat annonserade i Melleruds Nyheter i oktober 2021. Tidningen delas ut till samtliga hushåll i Melleruds kommun med flera.

Är statusrapporten tillräcklig?

Den verksamhet som ansökan omfattar är en industriutsläppsverksamhet och då ska ansökan innehålla en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) krävs dock inte en statusrapport om risken är liten för att verksamheten medför

föroreningskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs. Miljöprövningsdelegationen bedömer att risken är liten för att den verksamhet som ansökan omfattar medför föroreningskada. Därför krävs ingen statusrapport i detta fall.

Är verksamheten tillåtlig?

Lokaliseringen

Sökanden har yrkat på lokalisering enligt det så kallade huvudalternativet, det vill säga att det planerade stallet byggs i direkt anslutning till nuvarande gårdscentrum och verksamhet, omedelbart väster om befintliga stallar och med stallets längdaxel i rät vinkel mot befintliga stallar (se bilagan till detta beslut). Tillsynsmyndigheten har tillstyrkt lokaliseringen.

Sökanden har beräknat att mängden tunga transporter blir i stort sett oförändrad. Verksamheten utökas i och för sig med bland annat ökad mängd fodertransporter, men samtidigt minskar djurtransporterna vilket får till följd att transportbelastningen på uppfartsvägen mot den allmänna vägen inte förväntas öka något nämnvärt.

Närmast verksamheten ligger biogasanläggningen och uppgraderingsanläggningen där stallgödseln rötas och gasen uppgraderas. Under kungörelsetiden har inga synpunkter lämnats in från närboende eller andra berörda. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den utökade verksamheten på platsen inte ska medföra olägenheter av betydelse för berörda.

BAT-slutsatser

Som industriutsläppsverksamhet omfattas verksamheten av BAT-slutsatser¹ för intensiv uppfödning av gris.² BAT-AEL (det vill säga BAT-slutsatser som innehåller begränsningsvärden för utsläppsnivåer) för djurhållning avser utsläpp av ammoniak från stallar. Utredningen och redovisningen visar att verksamhetens utsläpp ligger inom tillåtna intervall för aktuell djurkategori efter utökning. I genomgången av samtliga övriga BAT-slutsatser har sökanden visat hur verksamheten förhåller sig till dessa.

Medför verksamheten att miljökvalitetsnormerna kan följas?

Sökanden låter all producerad flytgödsel och förorenat tvättvatten från stallar med mera ledas till en rötningsprocess vid en intilliggande extern anläggning. Rötresten pumpas därefter tillbaka till lagringsbehållare i avvaktan på avyttring inför spridning i fält eller

¹ BAT = Best Available Technique (bästa tillgängliga teknik).

² Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302 av den 15 februari 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för intensiv uppfödning av fjäderfä eller gris, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

ytterligare lagring hos externa mottagare. Verksamheten har därmed inga direkta utsläpp till vattenrecipient annat än dagvatten. Verksamheten omfattar heller inte spridning i fält och har därmed inga diffusa utsläpp till vattenrecipient.

Utsläppen sker i första hand som ammoniak från stallarna och lager för rötrest/flytgödsel. Som Länsstyrelsen framhållit i sitt yttrande har sökanden beräknat att deponering av ammoniak kommer att öka med 0,18 kg kväve per hektar och år under den givna förutsättningen att hälften av ammoniakavgången deponeras i terrängen inom en radie av 5 km från gården. Man bedömer att tillskottet är litet jämfört med den årliga tillförseln (60–230 kg kväve per hektar och år) av växtnäring i den växtodling som bedrivs på åkermarken och att det därför inte kommer att påverka miljö kvalitetsnormerna för Krokån och Dälpan negativt. Länsstyrelsen har påpekat att beräkningen är förenklad, men att den utgått från tillgänglig litteratur på området och bedömningen är rimlig. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att den planerade utökningen inte ska försvåra möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för de berörda vattendragen.

Sammanfattande bedömning av tillåtligheten

Förutsatt att de föreskrivna villkoren iakttas (mer om dessa nedan) anser Miljöprövningsdelegationen sammanfattningsvis att verksamheten går att förena med målen för miljöbalken, de allmänna hänsynsreglerna och en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Därför ska tillstånd ges till verksamheten.

Vilka villkor behövs för tillståndet?

Miljöprövningsdelegationen gör följande överväganden när det gäller villkor för verksamheten. De villkor som är av karaktären standardvillkor och överensstämmer med vad som är brukligt vid den här typen av verksamhet med liknande storlek och omgivning motiveras inte närmare.

Villkor 2 (flugor, lukt, m.m.)

Generellt finns risk för olägenheter från flugor och lukt vid den nu aktuella typen av djurhållning. Det kan inte uteslutas att även andra olägenheter kan uppstå, exempelvis damm, vibrationer och buller från transporter, fläktar, maskiner och annat.

Villkor 4 (dränering av lagringsutrymmen för gödsel)

Risk för läckage av organisk gödsel från skador på lagringsbehållare orsakade av sättningar i marken, konstruktionsfel, materialfel eller liknande kan inte uteslutas. Vid nyanläggning av lager kan man med relativt enkel teknik förse lagringsplatsen med dränering under och runt om behållaren, som leder dräneringsvatten att passera en

provtagningsbrunn som möjliggör provtagning för kontroll av eventuella näringsläckage.

Villkor 5 (täckning av lagringsutrymmen för gödsel)

Genom att hålla lagringsbehållare för stallgödsel täckta minskar utsläppen av ammoniak från gödsel, vilket regleras i 5 a § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Rötning av flytgödsel medför dock att pH ökar, vilket ökar risken för ammoniakavgång. Andelen lättillgängligt kväve som kan avgå som ammoniak ökar också. Normalt avtar även den spontana svämtäcksbildningen vid rötning. Därför är det skäligt att stärka kravet på täckning vid lagring av den stallgödsel som rötats för att begränsa utsläppen av ammoniak till luften. Svämtäcken har också skiftande egenskaper och kan vara mer eller mindre välutvecklade, vilket gör att dess egenskaper att skärma av rötrest-/gödselytan varierar och därmed även förmågan att dämpa ammoniakavgång.

När det gäller lager för rötrest är därför utgångsläget att endast tak eller flytande plastduk ska tillåtas som täckning. När det gäller flytgödsel kan tillsynsmyndigheten även godkänna svämtäcke eller motsvarande organiska material som alternativ till tak eller flytande plastduk. Dock ska alltid ett heltäckande och stabilt täckningsalternativ användas med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt som ett tätslutande tak.

Villkor 6 (avyttring av gödsel)

Normalt är gödselspridning i fält att betrakta som en följdverksamhet vid djurhållning och ingår vid tillståndsprovning om verksamhetsutövaren har rådighet över gödselspridningen. I det här fallet har Länsstyrelsen i sitt yttrande inte föreslagit några villkor för spridning i fält då sökanden inte förfogar över egen spridningsareal och därmed inte heller har rådighet över själva spridningen. Däremot har verksamheten ett ansvar att ordna med och styrka avsättningen för *hela* den producerade stallgödselmängden i samband med provningen, men även i eventuella senare skeden om förutsättningarna ändras.

I den tillståndsprovning som nu genomförts har sökanden inte kunnat visa på full dokumenterad avsättning för den planerade rötrestmängden. Vid fullt utnyttjande av tillståndet produceras enligt sökanden 12 742 m³ rötrest per år, men det finns bara avsättning för 10 500 (2 500+8 000) m³, vilket överensstämmer med kravet på minst tio månaders lagringskapacitet. Sökandens beräknade fosforinnehåll i rötresten på 0,7 kg per m³ innebär att det saknas underlag för 72 hektar spridningsareal ((12 742-10 500)×0,7/22), där 0,7 är uppgiven fosforhalt i rötresten och 22 är högsta tillåtna genomsnittliga mängden (kg) fosfor som får tillföras per hektar och år enligt Jordbruksverkets föreskrifter. För att få utöka djurhållningen till hela

tillståndets ram, måste därför sökanden först i god tid kunna visa för tillsynsmyndigheten att det genom skriftligt avtal finns avsättning för ytterligare 2 242 m³ rötrest motsvarande 72 hektar åkerareal. I annat fall ska produktionen begränsas med hänsyn till den hittills visade avsättningen för rötresten.

Därutöver tillkommer också en dokumentationsskyldighet vid avyttring/bortförel av organiska gödselmedel enligt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

Villkor 7 (tid för transporter)

Stallgödsel-/rötresttransporterna beräknas utgöra drygt hälften av verksamhetens tunga transportbehov. Dock är den transportmängden beräknad och begränsad till i genomsnitt högst sju transporter per vecka, även om de enligt ansökan koncentreras mer till vissa tider under året. Verksamhetens framfartsväg från väg 2137 är rak och cirka 520 meter lång. Vidare ligger den i ett öppet landskap med både närboende och intilliggande verksamheter, vilket medför att exempelvis buller, lukt och damm kan skapa olägenheter vid exempelvis ogynnsamma väderförhållanden. Det är rimligt att de tunga transporterna av rötrest/stallgödsel planeras så, att de inte behöver ske nattetid och under helger.

Den befintliga anmälningspliktiga verksamheten har ett försiktighetsmått, enligt vilket de tunga vägtransporterna av gödsel/rötrest så långt möjligt ska ske vardagar klockan 07–22. Miljöprövningsdelegationen finner att det är lämpligt att verksamheten även fortsättningsvis planerar dessa transporter på samma sätt.

Villkor 12 (energiushållning)

Det är viktigt att verksamhetsutövare löpande arbetar med energihushållning och identifierar de områden där förbättringar kan ske. Det finns ofta stora såväl miljömässiga som ekonomiska vinster att hämta vid ett löpande energieffektiviseringsarbete. Sökanden pekar själv på det pågående arbetet med övergång till energieffektivare belysning. Av villkoret framgår att verksamhetsutövaren ska arbeta fortlöpande och långsiktigt med att minska användningen av fossila bränslen, även om användningen av fossil energi är låg enligt ansökan. Sökanden har angett att uppvärmning via de befintliga värmepumparna står för hälften av elbehovet och att man ser på alternativ att delvis växla över till energi via biobränsle. Vid nyinvesteringar i verksamheten och maskinparken bör därför i första hand fossilfria alternativ beaktas. Som underlag för det löpande arbetet ska en åtgärdsplan tas fram som ska lämnas in till tillsynsmyndigheten och planen ska sedan uppdateras minst vart femte år.

Annat som verksamhetsutövaren har att förhålla sig till

Miljörapport ska lämnas

Varje år ska verksamhetsutövaren senast den 31 mars lämna en miljörapport till tillsynsmyndigheten. Miljörapporten ska lämnas elektroniskt via Svenska miljörapporteringsportalen, <https://smp.lansstyrelsen.se> (se 26 kap. 20 § miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter [NFS 2016:8] om miljörapport).

Prövnings- och tillsynsavgift ska betalas

Den som har tillstånd ska betala en årlig prövnings- och tillsynsavgift. Avgiften ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att tillståndet gavs. Avgiften ska betalas efter beslut av Länsstyrelsen (se 2 kap. förordningen [1998:940] om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken). Länsstyrelsen fakturerar avgiften. Om kommunens miljönämnd är tillsynsmyndighet tillkommer även en avgift enligt den kommunala tillsynstaxan.

Vad krävs om verksamheten ska ändras?

Om verksamheten ska ändras kan det krävas ett helt nytt tillstånd, ändringstillstånd eller anmälan till tillsynsmyndigheten (se 1 kap. 4 och 11 §§ miljöprövningsförordningen [2013:251]).

Vad krävs om verksamheten tas över av någon annan?

Om verksamheten överläts till någon annan fysisk eller juridisk person ska den nya verksamhetsutövaren snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det (se 32 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om det behövs en säkerhet för att tillståndet ska vara giltigt, måste den nya verksamhetsutövaren ställa en egen säkerhet som Miljöprövningsdelegationen ska godkänna.

Vem har ansvaret om verksamheten skadar miljön?

Om verksamheten medför miljöskador, till exempel föroreningar, eller olägenheter för miljön är det i första hand verksamhetsutövaren som är ansvarig för att avhjälpa skadorna eller olägenheterna. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (Se 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken)

Andra bestämmelser gäller parallellt med tillståndet

Detta tillstånd innebär inte att verksamhetsutövaren slipper krav som följer av andra bestämmelser, exempelvis enligt 11 kap. miljöbalken om vattenverksamhet, kulturmiljölagen (1988:950), luftfartslagen

(2010:500) eller plan- och bygglagen (2010:900). Det kan handla om att det också är nödvändigt med tillstånd till eller anmälan av vattenverksamhet, tillstånd för ingrepp i fornlämning, flyghinderanmälan eller bygglov. Exempel på andra förordningar och föreskrifter som gäller vid sidan av detta tillstånd är

- förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)
- djurskyddslagen (2018:1192) och djurskyddsförordningen (2019:66)
- förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll
- förordningen (2018:471) om medelstora förbränningsanläggningar
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2018:3) om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Anders Hjalmarsson, ordförande, och Jan Mastera, miljöszakunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Stig Karlsson, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar ni Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 16 december 2022**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets ärendebeteckning, samt
- hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga

Översiktspild respektive plan över verksamhetsområdet

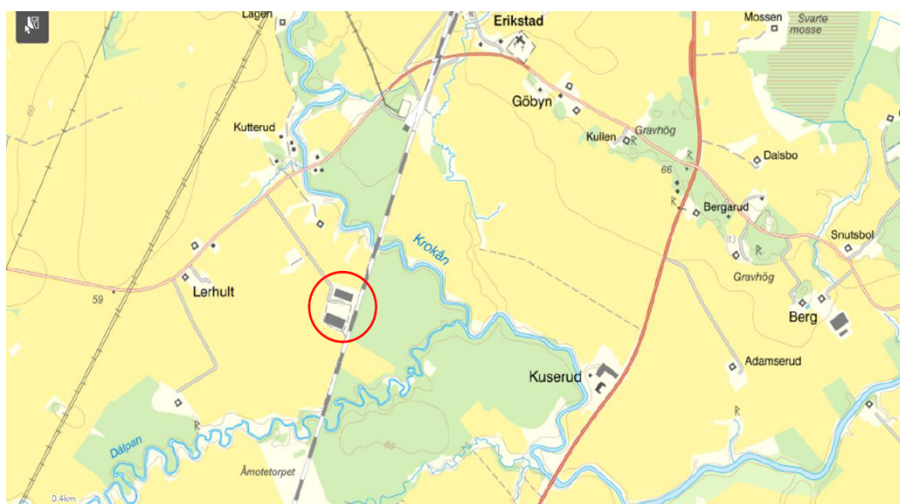
Sändlista

Externt

- Boel Carlsson, konsult, boel.carlsson@salbomiljokonsult.se
- Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Dalslands miljö- och energinämnd, kansli@dalsland.se
- Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se
- Aktförvararen i Melleruds kommun

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

- Anders Hjalmarsson
- Jan Mastera
- Stig Karlsson
- Monica Lind
- Caroline Karlsson
- Elisabeth Lindqvist Tärneld

- 1–2: Befintliga djurstallar
- 3–6: Befintliga lagringsbehållare för flytgödsel/rötrest
- Vit ram: Verksamhetsområde